

Rettesnor eller floke

TEKST

Bjørnar Olsen

PUBLISERT 7. februar 2012

Diagnosesystemene ble ikke laget for å forklare Anders Behring Breivik. Men debatten etter de sakkyndiges rapport bør handle om mer enn de sakkyndiges rolle og hvilken diagnose som er korrekt; den bør også handle om hvilken rolle diagnoser har i psykisk helsevern. Da er det ikke bare diagnosers gyldighet og deres presisjonsnivå som må på dagsordenen, men også hvordan diagnoser former hverdagen til klienter og behandlere. For diagnoser er som et «klar-ferdig-gå» som initierer og ledsager praksis.

«Riksrevisjonen ser i hvert fall ingen klar sammenheng mellom det diagnostiske bildet og hjelpen som tilbys»

Det er diagnosen som utløser pasientens rettigheter, enten de knytter seg til trygderettigheter eller behandlingstilbud. Men Riksrevisjonen viste på tampen av 2008 at det snarere var behandlingsapparatets kapasitet enn pasientens tilstand som avgjorde hvilket tilbud pasienten fikk. De konkluderte også med at målet om lik praktisering av prioriteringsforskriften ikke er innfridd, og at «det kan setjast spørsmålsteikn ved kvaliteten av det faglege skjønnnet som blir utøvd». Da har det diagnostiske systemets funksjon som rettighetsutløser knappst noe for seg. Riksrevisjonen ser i hvert fall ingen klar sammenheng mellom det diagnostiske bildet og hjelpen som tilbys.

Det er ingen klar sammenheng mellom type behandling og effekt innenfor psykoterapi, heller ikke for spesifikke lidelser, sa psykoterapiforsker Bruce Wampold i forrige utgave av Tidsskriftet. I stedet er det relasjonen, behandleren og klientens tro på behandlingen som er avgjørende. Men hvilken rolle spiller diagnosesystemet i en slik virkelighet?

Kritikk av diagnosesystemet møtes ofte med et «Ja, systemet er ikke perfekt, men det er det beste vi har», skriver psykolog Birgit Valla på sin blogg på Psykologforeningens hjemmesider. Hun utfordrer de som sitter med makten så vel faglig som politisk, til å ta debatten om hvilke alternativer som finnes eller kan utvikles. Og de med makten er blant annet psykologstanden.

Nei, diagnosesystemet ble ikke laget for å forklare Anders Behring Breivik. Men viktigere er spørsmålet om forklaringene det gir, fungerer som en fornuftig rettesnor for videre praksis.

bjornar@psykologforeningen.no

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 49, nummer 2, 2012, side 129

TEKST

Bjørnar Olsen, Sjefredaktør